FAMILIA – NUCLEUL INFORMAL CENTRAL ÎN MOTIVAȚIA ȘCOLARĂ

THE FAMILY – THE CENTRAL INFORMAL NUCLEUS IN SCHOOL MOTIVATION

CZU: 37.018.1:373.026.6 **https://doi.org/10.59295/spd2024s.82**

Oana-Mălina STOIAN,
ORCID: 0009-0002-5646-1829
e-mail: omnedelcu@yahoo.com
România

Summary. *The main objective of the conducted research is to identify the parents' perception of their role in the educational activity. For this purpose, a questionnaire was applied, in Google Forms, which includes 4 questions, to a number of 75 parents.*

The main results obtained demonstrate the fact that parents are largely aware of their role in achieving the school performance of students, as well as the importance of maintaining permanent communication with the teaching staff. We believe that these aspects will influence, over time, the child's school motivation and the way they perceives learning. That is why the parent must constantly know how the child manifests himself in the school environment, so that together with the teaching staff he can make the best decisions for his development.

Keywords: *learning, family, modeling, motivation, personality.*
Cuvinte-cheie: *învățare, familie, modelizare, motivație, personalitate.*

INTRODUCERE

Familia reprezintă primul mediu în care copilul crește și se dezvoltă. Influențele acesteia au un impact determinant asupra formării personalității copiilor, precum și asupra performanțelor sale școlare viitoare. Sfera de influență asupra învățării și gândirii cuprinde elemente care își au bazele în felul în care părinții, în special, se comportă cu copiii. Modul în care mama percepe rolul său în formarea identității copilului are efecte evidente în reușita sa școlară. Deși cu toții avem o predispoziție genetică către învățare, către descoperirea de lucruri noi, aceasta trebuie să fie modelată astfel încât să formeze competențele necesare pentru viață. Acest lucru se realizează în școală, în context formal, dar și în context nonformal, prin *strategii primare de învățare, strategii suport, strategii generale, strategii specifice, strategii ale repetiției, strategii ale elaborării, ale organizării, de control/metacognitive* [1]. Eficiența implementării acestor strategii este condiționată și de gradul de implicare a familiei în relația cu școala. Dacă educația reprezintă o valoare pentru familie, atunci și rezultatele școlare ale copiilor vor mai bune și vor putea face față sarcinilor școlare cu mai multă ușurință, ca urmare a susținerii (mai ales emoționale, afective) acestora de către părinți. În felul acesta,

copilul reușește să se valorizeze, să se simtă eficient, prin urmare, va fi conștient de sine și de abilitățile sale pe care le va exercita în raport cu situația de învățare. Prin experimentarea autoeficienței, copilul își va putea autoregla învățarea, ceea ce va conduce la *automotivarea* acestuia aspect ce va influența credințele, atitudinile, interesele, abilitățile, strategiile ce facilitează învățarea prin susținerea efortului și a atenției necesare desfășurării activității de studiu [2,p.112-113]. Considerăm că familia are un rol determinant în automotivarea copilului, întrucât aceasta își are originea în multe surse, atât de ordin cognitiv, cât și emoțional [3,p.253] . Susținerea emoțională a familiei în activitatea școlară va avea efecte pozitive asupra învățării, deoarece copilul își va întări stima de sine și în acest fel va acționa către atingerea propriilor obiective și scopuri. În schimb, efectele dezinteresului părintelui față de activitatea educațională, va avea ca efect scăderea interesului copilului față de învățare, acesta fiind *demotivat*. În acest caz, motivele sale legate de învățare sunt înlocuite de alte preocupări, de cele mai multe ori indicate de părinți. Familia este cea care îl poate ajuta pe copil, în context informal, să își dezvolte o stare de pregătire pentru învățare, adică o atitudine pregătitoare pentru învățare, un set sau un montaj psihologic, de stare de pregătire cognitivă sau o stare psihică pregătitoare [4, p.68-69].

În acest sens, propunem câteva strategii prin care considerăm că familia poate ajuta la modelizarea dezvoltării motivației învățării:

Tabelul 1. Strategii de modelizare a dezvoltării motivației învățării utilizate în familie

Strategii social-afective	*Strategii cognitive*
- petrecerea timpului cu copilul (mai ales în primii 6 ani de viață); - ascultarea acestuia și răspunderea la întrebările pe care le adresează; - evitarea suprimării identității copilului prin impunerea unor reguli pe care acesta trebuie să le respecte nu prin conștientizare, ci prin crearea unor automatisme pe care nu le înțelege; - oferirea unor explicații prin exemple concrete; - sublinierea permanentă a fiecărui progres pe care îl face copilul.	- construirea exemplelor, a argumentelor pentru susținerea copilului; - încercarea de a înțelege sarcini din context; - crearea unor situații de anticipare a unor informații bazate pe înțelegerea relațiilor; - orientarea atenției copilului pe rezolvarea unor sarcini; - susținerea verbalizării de către copil a scopurilor/obiectivelor pe care și le-a stabilit (nu neapărat din sfera învățării școlare); - utilizarea jocului, ca mijloc de înțelegere a unor concepte.

Utilizarea sistemică și rațională în mediul familial a acestor strategii simple, vor reduce disonanțele emoționale ale copiilor și vor ajuta la dezvoltarea lor cognitivă. Acest lucru va determina creșterea încrederii în sine, va ajuta la formarea unor competențe, va genera o stare dinamică, mobilizatoare, transferând astfel în învățare potențialul său cognitiv, stările afective și atitudinea acțională.

MATERIALE ȘI METODE

În vederea diagnosticării percepției părinților cu privire la rolul lor în dezvoltarea motivației pentru învățare a copiilor din ciclul primar, am aplicat un chestionar, realizat în platforma Google Forms, care cuprinde un număr de 4 întrebări (*Importanța atitudinii familiei față de școală în dezvoltarea motivației pentru învățare a elevilor din ciclul primar).* La chestionar au participat un număr de 75 de părinți, cu domiciliul în mediul rural, care au copii în învățământul primar.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

În figurile 1, 2, 3 și 4 sunt prezentate statistic (procent/număr de respondenți) rezultatele obținute în urma aplicării chestionarului *Importanța atitudinii familiei față de școală în dezvoltarea motivației pentru învățare a elevilor din ciclul primar.*

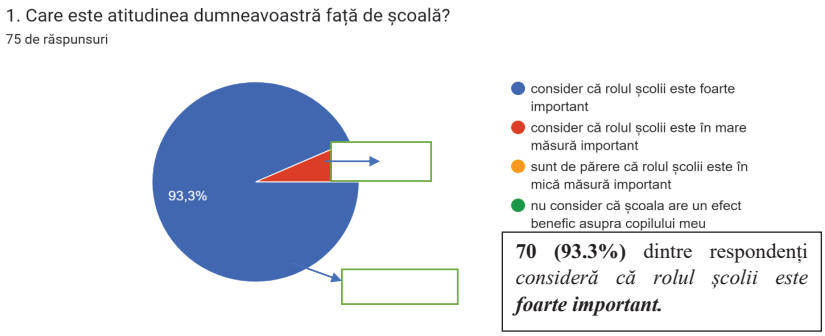

Fig.1. Atitudinea părinților față de școală

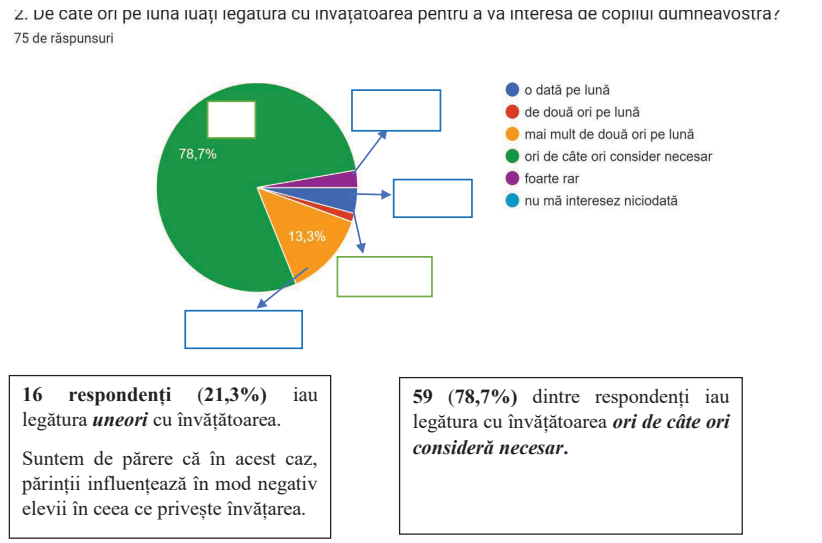
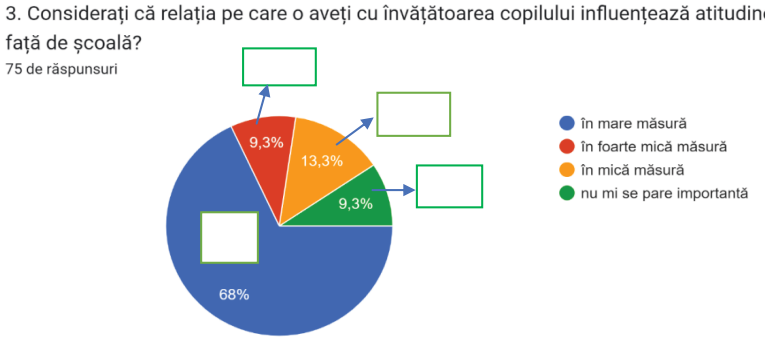

Fig.2. Frecvența comunicării părinților cu cadrul didactic

24 de respondenți consideră faptul că relația educațională pe care o are părintele cu învățătoarea ***nu este atât de importantă.***

Fig.3. Relația cadru didactic-părinte

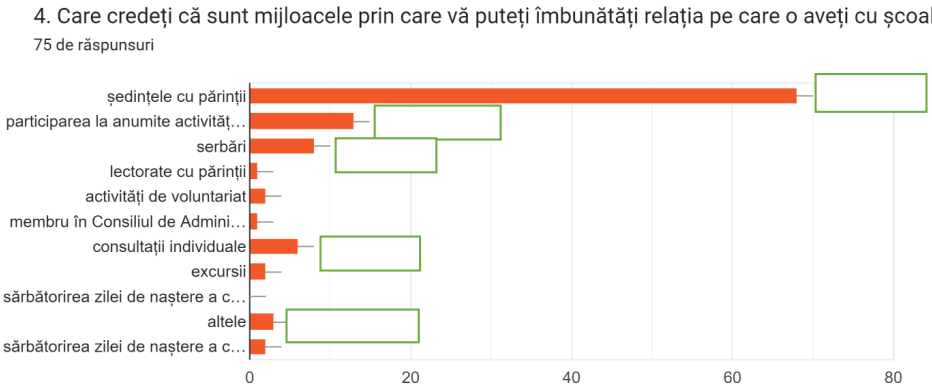

Fig.4. Mijloace de îmbunătățire a relației familie-școală

CONCLUZII

Modul în care părinții se raportează la activitățile școlare, va determina atitudinea copilului față de școală. Încă de la grădiniță și continuând apoi în învățământul primar (și cel gimnazial) copilul va avea același comportament față de cadrul didactic, față de activitățile specifice de învățare, pe care îl vede la părinți. Nevoia copilului de cunoaștere se observă încă de acum sau mai devreme prin acea întrebare specifică vârstei: *„De ce*?”. Dacă părintele și ulterior și cadrul didactic, precum și alte persoane care contribuie la formarea personalității copilului, nu vor răspunde în mod repetat la această întrebare, aparent banală, nevoia lui de cunoaștere va scădea, cu repercusiuni în nevoia de învățare și motivare pentru învățare.

Prin urmare, considerăm faptul că rolul familiei este foarte important în procesul de modelizare a dezvoltării motivației învățării la elevi. Dacă părinții nu vor crea un cadru

motivațional care să îl determine pe copil să conștientizeze nevoia lui de învățare, atunci motivația acestuia fie va scădea, fie va rămâne constantă (fără o perfomanță școlară notabilă).

Suntem de părere că *familia* determină progresul școlar al elevului, fiind principalul factor în context informal. Un părinte implicat în activitățile educaționale, înseamnă un copil dornic să vină la școală, să învețe, deoarece această atitudine a fost însușită încă de mic, în mediul familial. Astfel, copilul se va raporta la activitatea școlară în mod firesc, va avea voința de a învăța, de a descoperi lucruri noi, întrucât „odată cu nașterea suntem pregătiți să învățăm...Nu avem prejudecăți, toate simțurile noastre se joacă cu lumea uluitoare pe care o întâlnim. Privim, exersăm, mergem, ascultăm, experimentăm, vorbim, dobândim alte abilități utile. Pe măsură ce creștem, devenim cumva mai puțin pregătiți...” [4, p.69].

REFERINȚE

1. MANDL, FRIEDERICH et al.Taxonomia stregiilor învățării și gândirii, 1992, 1985, 1999
2. 1.LEUTWYLER,B. Matacognitive learning strategies: differential development patterns in high school.În: Metacognition and Learning. 2009. 4 (2), p.112-113
3. FOCȘA-SEMIONOV, S. Învățarea autoreglată -teorie și aplicații educaționale. Chișinău: Epigraf, 2010, p.253-254, ISBN 978-9975-109-21-5
4. NEACȘU, I. Metode și tehnici de învățare eficientă. Fundamente și practici de succes.Iași: Polirom, 2015, p.68-69, ISBN 978-973-46-5146-7
5. În:https://edict.ro/implicarea-familiei-in-activitatea-scolara-a-copilului/ (accesată în 24.06.2024)